

XIN LƯU Ý: BẢN NHẬP CHƯA HIỆU ĐỊNH – XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN

Kinh Tăng Chi số 135

Kalama tri ân bạn dieulienhoa67 ghi chép.

[26/05/2023 - 06:57 - dieulienhoa67]

Hôm nay chúng ta học Kinh 151. Tựa đề là Quyết định Tánh về Diệu Pháp - Theo Ngài Minh Châu. Ở đây xin bà con lưu ý có 1 vế như thế này: Thành tựu 5 Pháp, này các Tỷ Kheo, 1 người nghe Diệu Pháp 0 thể nhập vào Quyết Định Tánh Chánh Tánh trong các thiện Pháp. 1:17

[26/05/2023 - 06:57 - dieulienhoa67]

Hôm nay chúng ta học Kinh 151. Tựa đề là Quyết định Tánh về Diệu Pháp - Theo Ngài Minh Châu. Ở đây xin bà con lưu ý có 1 vế như thế này: Thành tựu 5 Pháp, này các Tỷ Kheo, 1 người nghe Diệu Pháp 0 thể nhập vào Quyết Định Tánh Chánh Tánh trong các thiện Pháp. 1:17

[27/05/2023 - 06:35 - dieulienhoa67]

Nguyên 1 đoạn: nhập vào Quyết Định Tánh, Chánh Tánh trong các thiện pháp; nghĩa là khả năng chứng Đạo. Có 5 lý do khiến mình 0 thể chứng Đạo: 1 & 2. coi thường bài kinh, pháp thoại/người thuyết giảng. 3. Tự ti mặc cảm. 4. Tâm 0 tập trung. 5. Chỉ nghe chứ 0 dùng trí tuệ để suy tư.

1. Coi thường bài kinh, bài pháp thoại, khinh lời thuyết giảng là sao?

là nghĩ rằng: ôi cái này cũng có gì đâu để bận tâm. Vd như nghe giảng về giới, bổ thí, pháp tri ân, nhẫn nại ... tưởng cái gì cao siêu chứ mấy cái này nghe hoài, có gì đâu mà hay. Hay khi nghe cách thuyết giảng 0 được trọn tru, mạch lạc trôi chảy, trau chuốt thì nghĩ ngôn ngữ trực trặc như vậy thì có gì để mà nghe.

2. Coi thường người thuyết giảng:

nghĩ rằng người này 0 đáng để nghe. Hiểu biết của mình hơn người này. Hoặc người này giảng như vậy nhưng bản thân có được như họ nói hay 0? Người này được đào tạo, ăn học ở đâu, lấy tư cách gì mà giảng cái này? Các kiểu suy nghĩ coi khinh, coi nhẹ người thuyết giảng như vậy >> 0 thể đi xa, đi sâu trong việc nghe Pháp.

3. Mặc cảm tự ti: tự nghĩ mình là người sơ cơ, 0 biết gì, mới vô nghe giảng về tâm, tâm sở, duyên khởi, 4 Niệm Xứ, ... thay vì lắng tâm nghe người ta nói cái gì thì tự mình mặc cảm tự ti cho mình là người sơ cơ, nghe chắc 0 hiểu nổi đâu >> 0 thể đi xa, đi sâu trong việc nghe Pháp.

4. Nghe Pháp bằng tâm 0 tập trung.

Ngồi nghe Pháp mà cái phone cứ ting ting, bận trả lời phone, tin nhắn, messenger, ngồi nghe mà lo ra nghĩ nhớ đến chuyện nhà, ngó mông lung ra đường, nhón quanh hội chúng coi ai ăn mặc làm sao, ai trẻ, đẹp, xấu, nam nhiều hay nữ nhiều, nói chung là mất tập trung khi nghe Pháp >> khó lòng có được lợi ích trong Pháp thoại.

5. Nghe để mà nghe chứ 0 bỏ tâm ra mà suy tư.

Tùy thuộc vào phước duyên giải thoát - parami của mình đời trước là 1 phần, 1 phần là môi trường sinh trưởng, trình độ kiến thức/ tâm thức, nói chung là tiền nghiệp và hiện duyên (điều kiện hiện tại) khiến cho mỗi người chúng ta quan tâm cái gì, coi trọng/nhẹ cái gì. Chuyện gì 0 nằm trong luồng tâm thức, thao thức, nhu cầu thường trực của mình >> 0 hứng thú trong việc bỏ ra công sức thời gian để suy gẫm, nghiền ngẫm.

Tóm lại là mơ hồ về 4 Diệu Đế thì 0 thể làm Phật tử, hành giả. Rất quan trọng. 6:34

[28/05/2023 - 10:12 - dieulienhoa67]

4 Sự Thật rất là quan trọng.

1. Khổ: Bản thân sự hiện hữu của mình là khổ. Cảnh giới mình đang có mặt. Bản thân cục thịt mấy chục kg này, tất cả thiện ác buồn vui của mình, môi trường sống mình đang có mặt, tất cả đều là khổ. Những gì liên hệ trực/ gián tiếp đến 6 căn, 6 trần đều là khổ. Chuyện đầu tiên phải nhớ như vậy. Mình có trẻ, đẹp giàu học thức quyền lực như thế nào đi nữa thì sự có mặt của mình đều là khổ.

XIN LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

2. Vì tất cả là khổ nên mình đam mê thích thú gì thì đều là trong cái khổ. Đó là Tập Đê. Tập đê là niềm đam mê trong khổ đê.

3. Muốn hết khổ thì đừng tiếp tục thích trong khổ nữa.

4. Tiếp tục sống trong 3 nhận thức này là đang có mặt trên hành trình thoát khổ. Người 0 có 3 nhận thức trên thì 0 thể thoát khổ.

Chính vì mình có nhận thức căn bản như vậy về 4 Đê >> chịu bỏ thời gian ra quan tâm đến Giáo Pháp, lời Phật dạy, các vấn đề đề cập trong kinh điển. Còn nếu Parami mình nó kém quá hay hiện duyên 0 có đủ, mình xui rủi sinh trưởng trong 1 điều kiện môi trường thiếu sự khích lệ thì đó cũng là 1 điều kiện khiến cho mình 0 thiết tha trong Phật Pháp >> 0 có hứng thú nghiên ngẫm, suy gẫm. Vậy thì tông cộng có 5 điều kiện như đã nêu trên đề 1 người thu hoạch được lợi ích khi lắng nghe Diệu Pháp, nghiên cứu kinh điển bằng mắt hoặc tai. Trường hợp quá đặc biệt, người quá tệ mà mình 0 cách nào tôn trọng, 0 muốn nhìn, 0 muốn nghe người ấy giảng Pháp thì thôi đứng dậy ra về. Chứ đa phần thì 0 vị nào tệ đến mức như vậy. 9:25

[30/05/2023 - 05:08 - dieulienhoa67]

Vd mình đi chùa vào thời điểm ng ta thuyết Pháp, Mình tự xét nếu đi về/ ở lại thì được gì, mất gì? nếu về thì chạy xe trên đường về nhà, vô bếp, ra vườn làm việc này kia, thôi ráng ngồi nghe được thêm cái này cái kia. Nhiều khi vị giảng sư 0 có gì khả kính hết, nhưng cái suy nghĩ, phát kiến, ý tưởng của họ đôi khi là những gợi ý lớn cho chúng ta về 1 vấn đề nào đó. Họ đang giảng về bố thí, nhưng lời giảng, ý tưởng lại gợi ý cho chúng ta về vấn đề trì giới, tu tập, kham nhẫn, thiền định, chánh niệm, trí tuệ. Ngay cả ngài Sariputa là tướng quân Chánh Pháp, đệ nhất trí tuệ/ Thanh Văn, là huynh trưởng của tất cả các vị Thanh Văn, Tăng Đoàn nhưng Ngài vẫn sẵn sàng ngồi xuống nghe 1 vị Sadi đệ tử Ngài thuyết Pháp, nghe với tất cả sự nghiêm túc chân thành. Cho nên chúng ta 0 có lý do gì coi thường 1 pháp thoại, 1 bài kinh, người thuyết giảng. Nếu 0 ưa thì đứng dậy ra về, đừng ngồi đó trong tâm trạng khinh rẻ thì 0 nên. Thứ 3, chúng ta 0 nên nghe Pháp mà thiếu tập trung, hoặc nghe = mặc cảm tự ti. Cuối cùng nghe Pháp xem kinh mà thiếu khả năng suy tư nghiên ngẫm >> 0 thu hoạch gặt hái được lợi ích gì. Đây là 5 điều kiện xuôi và ngược để cho 1 người 0/ nhận được lợi ích trong việc nghe và đọc Kinh điển.

Kinh 152 cũng giống y như vậy. Với những thay đổi nho nhỏ. Cũng là 5 lý do khiến cho 1 người 0 thu hoạch lợi lạc khi nghe Pháp xem kinh. 1. coi thường lời thuyết giảng, Pháp thoại, bài Kinh. 2. coi thường ng thuyết giảng. 3. mặc cảm tự ti. 4. thiếu trí tuệ. 5. 0 chú ý, 0 lưu tâm coi cái gì là chánh/ phụ, cái gì mình cần tìm hiểu thêm. 12"51

[31/05/2023 - 02:13 - dieulienhoa67]

Kinh Phật giống như đại dương, như rừng, như núi; nghĩa là ở mỗi lứa tuổi, trình độ, cá nhân, hoàn cảnh, thời điểm, điều kiện, chúng ta có những nhận thức hiểu biết khác nhau về rừng, biển. Kể chuyện ng Nga có phi thuyền Sputnik năm 1957. Mỹ có Appollo 11 năm 1969, hiện nay ng ta đang tìm hiểu sao Hỏa, sao Kim... viễn vọng kính Hubble. 13:49

[01/06/2023 - 05:58 - dieulienhoa67]

các rãnh sâu nhất thế giới, vô địa cầu, các vấn đề liên quan ... chúng ta biết chưa nhiều>> chung quanh ta có bso nhiều thứ mà chúng ta cứ ngỡ là biết rồi nhưng thật ra biết 0 bao nhiêu.

Nên trong bài Kinh này Ngài dạy rằng chúng ta phải lưu tâm tìm hiểu những vấn đề mà mình còn thiếu sót, chưa hiểu tới nơi tới chốn.

Chúng ta đã học qua Tương Ứng, Trường Bộ rồi. Bây giờ đang học Tăng Chi, bằng mọi giá chúng ta phải cùng nhau tham khảo 1 phần của Tiểu Bộ kinh, là Đại/Tiểu Xiển Minh và Vô Ngại Giải Đạo. Thêm 2 Bộ Chú Giải của Bộ Pháp Tụ và của Bộ Phân Tích Vibhanga - Abhidhamma. Tc chúng ta có 5 Bộ Kinh mà vào đó thì mới hết hồn. Thì ra trước giờ nghe Kinh Tạng thì mình chỉ đọc lai rai mấy cuốn tiếng Việt của các bậc Tôn Túc như Ngài Hộ Tông, Ngài Bửu Chơn, Ngài Giới Nghiêm ... còn khi đi vào thế giới Kinh Tạng thì lại thấy Kinh Tạng Phật Giáo là ao la. Mới có Tương Ứng, Trường Bộ, Trung Bộ, Tăng Chi là chưa đâu. Phải đi vào thế giới Tiểu Bộ mới thấy khiếp. Có 1 chuyện 0 thể ngờ: là Tạng Luật có tới 1 tỷ vấn đề giáo pháp/ lý, mình cứ nghĩ mình là

XIN LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

cur sỹ tìm hiểu Tạng Luật của Tăng Ni làm gì? Thật ra trong Tạng Luật có biế bao nhiêu vấn đề giáo lý nằm trong đó. 17:13

[02/06/2023 - 05:44 - dieulienhoa67]

Tạng Abhidhamma thì khỏi nói rồi, học 1 đời cũng 0 hết. Tạng Kinh thì trong 6 bộ tôi giới thiệu, 3 bộ Đại Xiển Minh, Tiểu Xiển Minh, Vô Ngại Giải Đạo thuộc về Kinh và 3 bộ Chú Giải Pháp Tu, Chú Giải Vibhanga và Chú Giải Kathavatthu thuộc Abhidhamma, chưa kể Thanh Tịnh Đạo. 6 cuốn này mà nếu VN đủ túc duyên, duyên lành mà có 1 lớp hướng dẫn cho Phật Tử, chứ còn chư Tăng cao siêu quá tôi 0 dám rở tới. PTừ VN mà học tới 5 bộ này mình mới thấy kiến thức của mình về Phật Pháp còn quá nhiều lỗ hổng cần phải bổ khuyết. Cho nên muốn lợi lạc trong việc nghe Pháp, xem Kinh, có 1 điều rất quan trọng là phải biết lưu tâm, chú ý đến những điều mà mình chưa từng biết. Phải như vậy chứ đừng bị cái bệnh mới học ba mớ mà nghĩ mình đã gom thu vũ trụ vào tay là sai.

Lời Phật sâu lắm quý vị. 1 vị Pháp Sư Tam Tạng hiểu bài Kinh đó theo kiểu khác. Vị 1 Tạng hiểu bài Kinh kiểu khác. người 0 biết, có biết Abidhamma sâu, cạn, rộng, hẹp, trí chậm, trí nhanh, trí sâu, trí cạn, người thiếu/có kiến thức bách khoa >> hiểu bài kinh 1001 kiểu khác nhau về từng bài Kinh. Chứ đừng nghĩ tưởng : Kinh đó tôi nghe rồi. Bà con phải để ý. Chỉ riêng cái vụ mình tưởng mình biết rồi, vd Tam Quy, Ngũ Giới, Bồ thí, 10 thiện, nghe Pháp, trì giới, hồi hướng... mình cứ tưởng biết rồi, nhưng thật ra có 1001 câu chuyên lòng vòng xung quanh đó. Học tới chết cũng chưa hết. Nếu đơn giản như mình tưởng thì làm sao có đệ Nhất Đa Văn là ngài Ananda, vì nghe 1 lần đủ rồi. Nếu ghe qua ai cũng hiểu giống nhau thì làm gì có Đệ Nhấ Trí Tuệ là Ngài Sariputta. 20:26

[03/06/2023 - 06:25 - dieulienhoa67]

Làm sao có sự khác nhau giữa các vị Đại Thanh Văn tu hành 100 ngàn đại kiếp và những vị Thanh Văn thường tu ít hơn 100 ngàn đại kiếp? Dựa vào đâu mà tôi nói điều này? Trong Bộ Vô Ngại Giải mục Nanakatha có nói rất rõ: tùy vào phước duyên Parami của mình mà mình có nhận thức sâu cạn rộng hẹp khác nhau về 1 vấn đề giáo lý. Đó là nói về tâm thức. Còn nói về thể lý, tùy vào thể trạng, cơ địa mỗi người mà cơ thể chúng ta hợp/ky, thích/ghét với cái gì. Tâm lý cũng vậy. tù vào cái Parami của mình mà mình hợp với cái gì. Mình thích lắng tâm / lòng/ tai về vấn đề nào. Ngoài cái mình thấy hợp, thích thì còn bao nhiêu điều chúng ta 0 màng/ biết tới . Nghĩ tới đó mới hết hồn. Chỉ riêng khoản cơ địa sinh học, thì chúng ta chỉ có thể tiếp nhận được 1 số thứ, 0 như mọi người. 1 số người đau bao tử thì 0 ăn chua được. 1 số người miễn nhiễm với 1 số chất độc. Nó lạ như vậy. 1 số người hút tuốc uống rượu mà vẫn sống tới 90t, có những người sống lành mạnh mà 30t, 40t vẫn chết. Là về sinh học, nói chi là về tâm lý tinh thần. Tùy vào phước duyên, thể trạng tâm lý của mình mà chúng ta có khả năng/ nhu cầu tiếp nhận được Giáo Pháp/ Lý tới đâu. Nên mình thường xuyên để ý, xem Kinh nghe Pháp. Mình nhớ rằng mình có 1001 chỗ cần phải điền khuyết bổ sung. Tiếp theo mình học qua Kinh 153.

Cũng giống như vậy. Cũng nói về nghe Pháp với tâm chê bai, lòng bắt lỗi tìm lỗi, coi ông này nói đủ sâu rộng chưa, có chỗ nào trật 0 đặng mình lên fb chửi. 23:38

[04/06/2023 - 12:34 - dieulienhoa67]

Nghe Pháp mà 0 tập trung, thiếu trí tuệ, 0 lưu tâm tìm hiểu vấn đề mình cần tìm hiểu thêm. Cũng giống giống như 2 bài Kinh trước vừa giảng.

Kinh 154

Có 5 lý do dẫn đến chuyện saddhammasammosa - mặt Pháp = làm cho Giáo Pháp, những lời Phật dạy 0 còn được biết đến ở đời nữa. 0 có nghĩa là những lời Phật dạy 0 còn đúng nữa. Giống như những định lý nguyên tắc khoa học, luôn có và luôn đúng, nhưng có những thời người ta 0 biết đến thì 0 áp dụng được, 0 được lợi lạc từ đó, còn nếu biết đến thì sống trong nên vẫn mình, được lợi lạc từ đó. Những lục địa bị chìm xuống biển mang theo những vết tích của các nền văn minh như Atlantic, 1 nền văn minh khác lại tái hiện trên tân lục địa, rồi lại bị xóa sổ vì 1 lý do nào đó, đi vào 1 chu kỳ khác.

XIN LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỊNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Phật Pháp cũng vậy. Khi chư Phật, chư hiền Thánh ra đời thì các Ngài mới đem những công thức nguyên tắc về Chánh Pháp, Sự Thật thiên thu của vũ trụ, lẽ đời để dạy cho chúng sinh nghe biết.
26:58

[05/06/2023 - 01:41 - dieulienhoa67]

Đây là con đường dẫn đến sa đọa/ các cõi nhân thiên/ giải thoát. Khi các Ngài 0 còn nữa, lời dạy đó lưu truyền ít lâu, do chu kỳ tiến thoái của chúng sinh, vũ trụ mà có lúc người ta 0 còn biết đến Chánh Pháp nữa. Chỉ vậy thôi. Ở đây Mạt Pháp nên hiểu là thời điểm lời dạy của chư Phật 0 còn được biết đến nữa chứ còn giá trị và bản chất của lời dạy ấy thì vẫn là thiên thu vĩnh cửu, giống như những công thức định lý khoa học. Sau đây là những lý do khiến Giáo Pháp mai một, chìm sâu vào quên lãng.

1. Người nghe Pháp 0 có tôn kính khi nghe Pháp. 0 cẩn trọng ghi nhớ, học thuộc lòng, nghe/ghi nhớ cách hời hợt thờ ơ. Học ba chộp ba nháng, thiếu câu này sai câu kia. Nhận thức về Pháp 0 cẩn trọng, 0 quan sát ý nghĩa của những gì mình được nghe. Cuối cùng là 0 hành trì Giáo pháp. Nghe/học/ nhớ/ tìm hiểu/ suy tư/ hành trì 0 nghiêm túc, 0 đúng mức. Nghe Pháp với tâm bất kính, lật bài kinh lâu lâu rảnh rảnh mắt ngủ thì rút cuốn Kinh đọc sơ qua rồi úp sách lại ngủ. Cũng 0 chịu gì nhớ cách nghiêm túc. Thấy cũng hay hay nhưng thay vì ghi nhớ đàng hoàng thì nhớ, nghe, đọc ba chộp ba nháng. Trong Kinh 0 nói đọc vì thời xưa kinh chưa viết thành chữ, nên Kinh chỉ nói đến việc nghe, tôi nói thêm việc đọc vì bây giờ Kinh đã được viết ra. 30:21

[06/06/2023 - 12:37 - dieulienhoa67]

Xưa học bằng tai, giờ thêm cái học bằng mắt nữa. Là nói về nghe/học Pháp xem Kinh, ghi nhớ. suy tư, hành trì 0 nghiêm túc. Tức là cứ tiện đâu làm đó, cứ thấy vị nào hướng dẫn hay hay là đi theo. Chỉ nên răm rắp đi theo lời Phật. Tất cả những hướng dẫn, kinh nghiệm của các vị thiền sư đều là những kinh nghiệm cá nhân nên chúng ta học, nghe và suy xét. Trong 2600 năm qua các vị tôn túc hoàng Pháp truyền Đạo nếu cứ làm lơ kinh gốc, lời dạy gốc/ nguyên thủy của Đức Phật, mà cứ bỏ vào trong đó những cái riêng tư cá nhân của các tổ thì Đạo Phật còn nước non nào nữa. Trong Hán Tạng, đại Tạng Kinh chữ Hán, là tập kinh đại thành, tổng hợp các quan điểm giáo lý của các bộ pháp Phật Giáo, chứ 0 phải từ 1 nguồn như Kinh điển Pali. Sau khi Đức Phật tịch rồi, khoảng 100 năm là bắt đầu có sự chia rẽ trong Tăng Già. Nghiêm trọng nhất là 250 năm sau khi Đức Phật Parinibana, vào triều vua Asoka - A Dục. Phật Giáo lúc đó chia phe rẽ phái trên 20 nhóm. Trong 20 nhánh ấy, mỗi nhánh có nhiều vị tôn túc uyên thâm Kinh điển, kiến thức bách khoa trùng trùng. Các vị ấy đã sáng tác, biên soạn, ghi chép Kinh điển theo hướng riêng của mình. Từ đó, mới có dòng giáo lý mang tính bộ phái. Mang danh PG nhưng dấu ấn cá nhân rất sâu đậm. 33:35

[06/06/2023 - 12:55 - dieulienhoa67]

Từ đó mới ra các tông phái, từ các kinh điển Ấn Độ mới nảy ra các tông bên Tàu, Nhật như Nhật Liên Tông, Pháp hoa tông... Tất cả những kinh sách, trước tác biên soạn trong thời buổi giáo pháp phân phái ấy được các dịch giả mang về TQ và tùy theo sở thích cá nhân + nhu cầu PG địa phương >> mà kinh nào được chọn dịch sang chữ Hán>> trong Hán Tạng ấy có nhiều quan điểm vừa dị biệt vừa đối lập tương phản với PG cách đáng ngại. 34:35

[07/06/2023 - 07:31 - dieulienhoa67]

Vd như Phân Luật: Luật Maha Tăng Kỳ, Tứ Phần Luật Giảng, ngay cả Tạng Luật Tỳ Kheo Tăng (chưa nói Ni) trong Hán Tạng có Luật từ bên Nhất Thiết Hữu Bộ, có 1 phần là luật của ..., 1 phần của ..., 1 phần của luật Theravada, 1 phần là của Kinh Lượng Bộ, nguyên tạng Luật bên Hán Tạng là luật đại thành của nhiều bộ luật trong các bộ phái PG hậu thời tổng hợp lại. Chỉ riêng luật thôi đó. Nên trong kỷ yếu của Ngài Tịnh Sự, vị Sư Trưởng có nói 1 câu nhắc lại thời xưa khi ngài còn là vị giáo thọ bên Bắc Tông: 1 hạ nạn 4 phần luật giảng, thấy sai lầm tương phản luật kinh, riêng than sâu muộn 1 mình, biết đâu là thật sách Kinh Phật truyền.

Mà hôm nay chúng ta lại 0 bỏ công ra tìm hiểu.

Nếu quý vị có vợ chồng con cái đi lẩn lóc ngoài chợ đời kiếm miếng cơm manh áo thì thôi, lâu lâu xẹt vô chùa nghe 3 mở bỏ túi. Còn nếu quý vị có lòng truy nguyên Giáo Pháp nguồn cội nguyên thủy thì nói thiệt lòng cư sỹ đừng có mơ, vì khó có điều kiện để bà con tiếp cận với những nguồn

XIN LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

tham cứu cấp 1, 2. Cấp 1 nghĩa là phải quay lại với Tam Tạng Pali, cấp 2 là các kinh luận còn bản Sanskrit/ Prakrit, Hybrid Sanskrit là tiếng Sanskrit pha(lai, giai đoạn này ngôn ngữ bác học pha với ngôn ngữ dân gian) hay các phương ngữ Ấn Độ mà nay này ng ta vẫn còn suu lục được. Nguồn tham cứu cấp 3 là các Kinh Luận rải rác trong các ngôn ngữ ngoài Ấn Độ như tiếng Tây Tạng, Khiết Đan, Triều Tiên, Tây Hạ, Mông Cổ, Hán, Nhật. Cấp 1 thì phải là kinh điển Pali. Lý do rất khách quan là nguồn này nhất quán, có tuổi đời lâu nhất. Chứ chúng tôi cũng 0 dám nói đó là nguyên thủy. Sẽ có lúc chúng ta bàn sâu về vấn đề này.

Những kinh điển được viết bằng phương ngữ Ấn Độ vẫn đáng được xem là tài liệu cấp 2. Ngày nay chúng ta có nuồn cấp 4 là internet, đủ thứ tiếng Âu Mỹ trong đó. 38:50

[08/06/2023 - 02:10 - dieulienhoa67]

như tiếng Nhật, Đức, mà tôi cho rằng nên học tiếng Đức vì số lượng chư Tăng, Phật tử 0 nhiều lắm, nhưng lượng học giả và tài liệu tham khảo Phật Pháp từ tiếng Pali, thiền học Vipassana, về giáo lý như Tam Tạng thì số lượng tài liệu tiếng Đức rất lớn và những học giả ng Đức rất đáng để chúng ta lưu ý. Đặc biệt, trên thế giới này có nhiều dân tộc, nền văn minh nhưng ng Đức rất có duyên với Phật giáo và họ có những nghiên cứu rất cẩn trọng nghiêm túc. Về khoản này tôi xếp người Đức trên ng Nhật và Tàu.

Về 5 điều kiện làm cho Phật Pháp biến mất ở đời như đã nói trên, bà con lưu ý xem ngày hôm nay, mình có góp phần làm cho Phật pháp bị tiêu vong hay 0. Tự mỗi người xem xét. Mỗi ngày người PT nên tự hỏi lòng mình: hình như ta đang góp phần làm biến mất giáo pháp = cách nghe/ nhớ/ suy tư/ hành trì 0 cẩn thận. Hình như ta đang từng bước góp phần làm cho Chánh Pháp biến mất ở đời. 40:56

[08/06/2023 - 06:26 - dieulienhoa67]

Cứ mỗi hạt gạo, giọt dầu các vị cúng dường cho chùa chiền Tăng Ni tu học là mình tiếp thêm 1 giọt nước biển để nuôi dưỡng huệ mạng đang hấp hối của Giáo Pháp.

Mỗi lần mình hiểu sai, nhớ lộn, nhớ bậy, tào lao vấn đề giáo lý là mình đang góp phần bóp nghẹt Chánh Pháp. Cứ nhớ như vậy. Cái nguy hiểm và bị kịch của Phật Pháp mình bây giờ đang từng bước lộ rõ. Nơi chốn/ cá nhân nào có điều kiện nói năng tiếp xúc quần chúng thì lại 0 lưu tâm đến vấn đề Phật Pháp. Những nơi/ cá nhân 0 có điều kiện thì lại là nơi có tiếng nói trung thực của Phật Pháp. Những đạo tràng lừng lẫy nổi tiếng ở VN lại 0 phải là tốt cho PT nghiên cứu giáo lý. 42:13

[09/06/2023 - 06:50 - dieulienhoa67]

Tốt về mặt nào thì tôi 0 nói, nhưng về nghiên cứu giáo lý, hoằng hóa kinh điển thì là 0 tốt. Từ Bắc Trug Nam VN, chùa nào nổi tiếng đông rần rần, đại gia lũ lượt chen nhau đến cúng dường thì đến 99,9% hoạt động 0 chính thống về giáo lý mà thiên về hoạt động thương mại. Đây là 1 điều đáng buồn. Chính vì kiếm chỗ nổi tiếng mà đến, 0 quan tâm mình nghe, học, hiểu, hành trì được gì, chính vì kiêu đến với Đạo như vậy >> góp phần đẩy Phật Pháp đi vào bóng đêm của lịch sử biến đâu. Mình phải nhìn nhận như vậy, chứ đừng nghĩ: tôi đâu có đốt chùa, đập tượng, xé Kinh mà nói tôi phá Đạo. Xin thưa có nhiều kiêu phá. Gieo tiếng xấu cho Đạo, hiểu sai, hành sai, giảng sai >> góp phần đẩy PG vào bóng đêm của lịch sử. Rất quan trọng.

Kinh 155 cũng nội dung tương tự.

Ở đây là 1. 4 Chúng 0 chịu, 0 quan tâm học Giáo Lý. 2. Giáo Lý, những gì 0 được học thì 0 được thuyết giảng rộng rãi đầy đủ như tôi vừa nói. 3. Từ Chúng 0 tạo điều kiện cho ng ta nói (thuyết Pháp), cho việc hướng dẫn Giáo Lý. 4. Kinh điển 0 được tụng đọc (là trùng thuật). Ai từng tiếp xúc với chư Tăng Myanmar thì sẽ thấy khoản này VN 0 có. Tụng đọc, vd như Thầy ... ở bên Houston, ngài đi ngủ sớm, tầm 2 giờ sáng Ngài ở apartment, Ngài dậy đọc bộ Patthana ... Hetu Paccayo... cứ đọc nhân duyên, cảnh duyên, trưởng duyên ... là gì. Ngài cứ đọc suố như vậy. Có những vị thì họ đọc Tạng Luật, đọc tới đọc lui. Thay vì tụng kinh cầu cho quốc thái dân an, nhân loại thái bình, xin oai lực Tam Bảo chư thiên hộ trì ... thì các vị tụng đọc như vậy. Mình nên xét nội dung bài Kinh mình đọc mỗi ngày có nội dung tu học hay 0. Những nội dung bài kinh mang tính cầu khẩn van xin thì ông Sư như tôi đọc thấy hơi xấu hổ. 46:46

[10/06/2023 - 07:38 - dieulienhoa67]

XIN LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Như là sự tấn tài, tấn hóa, phát tài, phát lộc, nhan sắc, sống lâu ...

Những bài kinh mang nội dung tu học như Chuyển Pháp Luân, Tứ Niệm Xứ, Kinh Từ Bi thì hiếm . Kinh Từ Bi đọc để trừ tà thì nhiều chứ còn PT 0 được hướng dẫn pháp tu rải từ tâm. Thay vì dạy ý nghĩa trừ tà trong Kinh ấy thì tại sao 0 dạy họ quán tưởng từ tâm? Chưa nói đến 4 Niệm Xứ, có bao nhiêu PT VN biết tu tập 4 từ tâm? Muốn rải từ tâm thì phải làm sao? Có 10 hướng: 4 hướng chính, 4 hướng phụ và 2 hướng trên, dưới. 7 đối tượng và 4 câu nguyện, như nguyện cho tất cả đừng oan trái lẫn nhau. 4 câu nguyện * 10 hướng * 7 hạng người . Nệm như vậy và rải tâm tư mới đắc định. Có bao nhiêu PT VN được hướng dẫn cái này? Đây chính là điều khiến Phật Pháp biến mất. Theo tôi, PT phải học thuộc lòng kinh Chuyển Pháp Luân. huộc lòng có 2 cách: nguyên văn 0 thiếu dấu phẩy, nội dung ngắn gọn của Kinh Từ Tâm, nội dung ngắn gọn của phép quán tưởng ... Đó là nội dung PT bắt buộc phải học thuộc lòng nếu muốn thờ Phật trên đầu, trong tim. Nếu có Phật trong đầu, trong tim thì dứt khoát anh phải biết rất là căn bản về những nội dung ấy. Nếu 0 như vậy thì mặc nhiên chúng ta đang từng ngày góp phần vào việc đẩy PG vào bóng đêm của lịch sử = mạt pháp.

1. 4 chúng 0 trau dồi kiến thức giáo lý.
2. Giáo lý 0 được thuyết giảng cách rộng rãi.
3. - - - - tạo điều kiện để dạy/giảng
4. - - - - tụng đọc, tụng thuật thường xuyên.
5. - - - - 0 được suy tư nghiền ngẫm tới nơi tới chốn.

Là 0 tùy tâm, 0 tùy tứ, với ý 0 tùy quán pháp như đã được nghe, như đã học thuộc lòng. 50:18
[11/06/2023 - 05:43 - dieulienhoa67]

Như vậy tổng cộng có 5 lý do, điều kiện đẩy Phật Pháp tới chỗ bị mạt, và ngược lại sẽ là 5 điều kiện giúp Phật Pháp trường tồn ở đời.

Kinh 156

1 loạt kinh này có nội dung tương tự nói những lý do khiến cho mạt pháp, giáo pháp 0 được biết đến ở đời. Có 2 cách để cho mình nhớ: 1. mình thấy thích, thú vị thì nhớ. 2. Thấy sợ mà nhớ. 1 loạt kinh giảng ngày hôm nay làm cho ta thấy oải. Chính vì oải mà nhớ, lo tu học.

1. Vị Tỷ Kheo học thuộc lòng cách sai lạc về chữ/nghĩa. Văn cú sai lầm, ý nghĩa sai lạc.
2. Thái độ tu học lì lợm ngoan cố trong việc học/hành của 4 Chúng. Tức là học sai, thiếu được sửa mà 0 thêm tiếp nhận.
3. Những vị tôn túc, danh Tăng, uyên thâm 0 tạo điều kiện cho Giáo Pháp được thuyết giảng, trình bày. Tức là đến đời đó, các vị được xem là tối hậu, là vị thủ Kinh cuối cùng trước khi cháy.
4. Những vị tôn túc, danh Tăng, uyên thâm 0 là tấm gương sáng cho hàng hậu học về lý tưởng xả ly, viễn ly, độc cư, hướng thượng, buông bỏ và giải thoát. Khi các vị ấy có đời sống đầy đủ bình đẳng nhắc dẫn đầu thoái đạo từ bỏ trách nhiệm viễn ly >> quần chúng về sau sẽ đi theo tri kiến của họ, quần chúng ấy cũng sẽ trở thành những người hưởng thụ bình đẳng nhắc, thoái đạo từ bỏ trách nhiệm viễn ly giống như vậy.
5. Khi Tăng chúng chia rẽ, mâu thuẫn, xung đột chống trái nhau là 1 điều kiện >> sự biến mất của Chánh Pháp ở đời. 54:25

[12/06/2023 - 01:38 - dieulienhoa67]

Biến mất có nghĩa là lời dạy của Phật người ta 0 biết đến nữa, chứ còn giá trị lời Phật dạy thì thiên thu. Theo trong chú giải Trường Bộ: sẽ có 1 lúc mà 1 số bộ Kinh trong Tam Tạng bị xem nhẹ hay để qua 1 bên vì đọc vô thấy 0 thú vị, 0 hiểu >> 1 bộ kinh điển có cũng như 0, được đem thờ lạy như những bức tượng. Chúng ta thấy rõ điều đó hôm nay. Riêng tạng Abhidhamma , có rất nhiều học giả, khi nghiên cứu họ thấy 0 hứng thú, 0 hiểu sâu bên trong. Từ chỗ chán nản , 0 hiểu ấy, họ buông ra những câu bất kính, vd như lôi ra ở đâu đó những sử liệu, cho rằng Abhidhamma 0 phải lời Phật, tu hành giải thoát thì mắc gì phải nghiên cứu Abhidhamma... Từ chỗ 0 thích, 0 hiểu >> đẩy qua 1 bên. Giáo Pháp, nguyên bộ Tam Tạng giống như hình tam giác, cứ gọt bớt riết thì >> hình thang >> đường thẳng dài >> đường thẳng ngắn >> dấu chấm và bị xóa sổ luôn. Cứ thấy chi tiết nhỏ nhỏ, nhọ nhọ, xóc xóc trong Kinh Tạng mà bỏ dần ra thì sẽ là như vậy. Trong Kinh nói sẽ có 1 này,

XIN LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

giáo pháp của Thế Tôn sẽ chỉ được biết đến bằng vài bài kinh kể chuyện xưa. Hôm nay vẫn còn có Kinh - Luật - Abhidhamma, nhưng sẽ có 1 ngày, trong Chú Giải Trường Bộ nói là 1 này nào đó, phần khó là Abhidhamma sẽ bị đẩy qua 1 bên. Hôm nay đã thấy đúng. PT VN có bao nhiêu người biết Abhidhamma Bộ 1 nói gì, Bộ 2 nói gì. Tạng Luật thì mình nói là cư sỹ, 0 rở đến, Luật đó của Tăng Ni, người xuất gia. Như vậy tạng Luật, tạng Abhidhamma để qua 1 bên, còn lại Tạng Kinh. Mà tạng Kinh này, thiếu Abhidhamma thì lấy gì mà hiểu? Vd như những bài chúng ta đang học.
57:46

[13/06/2023 - 07:28 - dieulienhoa67]

thiếu Abhidhamma thì mình còn mò mẫm chút đỉnh được. Những bài Kinh có nội dung giáo lý thâm sâu như về Duyên Khởi, Duyên Hệ, 37 Pháp trợ Bồ Đề. Những phần này nếu thiếu Abhidhamma thì 0 thể hiểu được. Cứ như vậy, 3 Tạng mình sơ sơ bỏ đi 2 Tạng, còn lại 1 Tạng mình hiểu lóm đóm, vậy thì cái gia tài, di sản mà Đức Thế Tôn để lại cho mình, mình còn giữ lại bao nhiêu? Đó chính là con đường mà Giáo Pháp biến mất ở đời. Bài Kinh 156 này cũng là nói đến những điều kiện khiến cho Giáo Pháp biến mất ở đời.

Kinh 157

Nói đến trường hợp diễn ra trong Room này. Đức Phật dạy rằng: có những trường hợp được xem là dukkatha = ác thuyết hay vụng thuyết, vụng nói. là giảng về những đề tài 0 đúng đối tượng, 0 đúng chỗ. Có những đối tượng mà giảng về bố thí, hay kham nhẫn, hay thiên định, trí tuệ là 0 đúng chỗ, sẽ phản tác dụng. Thay vì giảng có được hảo cảm của người nghe thì họ lại có phản cảm, gây ra sự phản tác dụng. Trong room này tôi 0 có chọn đề tài, mà cứ tuần tự giảng. Có hôm có vị nghe nhằm đề tài 0 thích >> vị ấy 0 muốn nghe nữa. Đó 0 phải là trách nhiệm của chúng tôi.

Trường hợp này mới là trách nhiệm: ở nơi có giảng sư và 1 vài vị ngồi nghe, nếu 0 chọn lọc đúng đề tài phù hợp >> buổi nói chuyện đó vô nghĩa, vô ích.

Đức Thế Tôn xác nhận là có những trường hợp mà đề tài thuyết giảng bị xem là 0 đúng chỗ = dukkatha. Người thiếu niềm tin/giới/lười học giáo lý mà mình nói nhiều về niềm tin/giới/ giáo lý >> họ bị sốc. Tôi có thấy rồi. Họ nghe mình giảng mà trích dẫn vài chữ Pali là họ đã khó chịu, nói là ng VN mắc gì viết mấy cái chữ Pali, 0 hiểu, 0 nhớ. Trong khi lại có những ng họ hỏi chỗ này, chỗ kia, tiếng Pali là gì, họ muốn biết thêm. Có người chỉ muốn nghe cái gì đơn giản, vừa với não trạng của họ. Phật dạy có những người mà nói nhiều về niềm tin, tin ngưỡng họ 0 chịu được. Nên ng thuyết pháp, dạy học phải lưu ý chỗ này. Có ng đến với Đq5o bằng trí tuệ thì dắt họ vào bằng cửa trí tuệ sẽ hợp. Có người thích cột chỉ ngũ sắc vào tay, tặng tượng Phật, đồ rây nước, rải gạo, đậu... dòi vật này vật kia cho hợp phong thủy, hỏi sơ về ngày sinh tháng đẻ của vc, giảng Đạo, kêu bố thí, niệm Phật ... tặng tượng phật thỉnh từ Thái, đeo vô linh lăm, đan bấn 0 trùng ... tức là có những ng đến với Đạo bằng niềm tin, có ng đến với Đạo mà nói mấy chuyện màu nhiệm huyền bí là họ 0 chịu, họ nói là mê tín, mà họ muốn nghe vấn đề hơi lý trí 1 tí. 1:03:18

[14/06/2023 - 06:43 - dieulienhoa67]

Có người mình nói về bố thí thì họ bị shock vì tiếc tiền, họ kỵ bố thí. Bà xã tui 0 biết sao mới có 6 tháng mà cúng dường cái gì, in kinh với Kathina hết 20tr, hao quá mà chưa biết Đạo này hay chỗ nào. Nhiều người nghe bố thí thì thích vì dễ làm, 0 cần nghiên cứu suy tư sâu xa khó khăn gì, chỉ cần chi tiền ra là công đức bằng trời.

Có người thích bố thí, tụng niệm, đeo tượng, lần chuỗi, đeo dây ngũ sắc, đi hành hương, đi núi này rừng kia, chùa tháp nọ ... tùy vào khuynh hướng, trình độ mỗi người mà họ có cái thích khác nhau và vị hoằng pháp phải lưu ý. 0 phải cái gì mà ng ta 0 thích thì mình đẩy qua 1 bên>> đòi hỏi họ 0 biết đến. Nếu đó là chuyện cần thiết. Nên trong Kinh dạy cho mình 4 điều: có những cái đáng phải nuốt/ nhả, có những cái ngọt phải nuốt/nhả. 2 trường hợp kia thì dễ hiểu, còn cái đáng phải nuốt vào và cái ngọt phải nhả ra là sao? Là có vấn đề giáo lý nghe shock nhưng phải nuốt vào. Vd mình đẹp lộng lẫy mà bắt mình quán thể trược, cái chết, tử thi... nhưng nếu là PT thì phải học vì sẽ có 1 ngày mình sẽ 0 còn đẹp mà già nua lưng còng má hóp, tử giống như vậy. Sẽ có ngày đồng tiền 0 còn tác dụng, tình cảm gia đình xã hội, quyền lực 0 còn giá trị. Hôm nay mình phải học Đạo chuẩn bị cho

XIN LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

ngày đen tối mờ mịt ấy >> cái đấng phải nuốt vào. Giáo Pháp và Sự Thật ở đời cũng phải vậy. Có cái 0/ cần thiết mà dễ/khó tiếp thu. 1:06:41

[15/06/2023 - 06:03 - dieulienhoa67]

Trong cái cần thiết ấy, có 2, là dễ/khó găm. Cái khó găm ấy, có khi phải ráng mà tiếp thu.

Bài Kinh này Ngài chỉ cho mình biết rằng có những kinh nghiệm thất bại đau thương của người truyền Đạo do 0 quan tâm đến khuynh hướng tâm lý của người nghe giảng. Có khi chưa gì hết mà mình nói quá nhiều về bố thí, thiên định, giới luật, giáo lý thì họ bỏ chạy mất. Đừng trách chúng sanh thiếu duyên, mà tại mình trước. Mình 0 quan sát thị hiếu của quần chúng>> cung cầu chỏi nhau. Xin nhắc lại: xem Kinh phải hiểu Kinh. Chuyện đầu tiên Ngài nói rằng mình hoằng Pháp thì phải chú ý đến đối tượng nghe, coi nói đề tài gì là thích hợp. Thứ 2 là phải hiểu, trên đời có những thứ đấng phải nuốt, có thứ ngọt phải nhả ra. Chứ đừng đọc Kinh chỉ 1 chiều. Cái đại kỵ nhất là 1 chiều, cả đời chỉ biết lẽ phải, 0 biết lẽ trái, chỉ biết 1 hướng chứ 0 biết phản biện về các mặt. Nhiều khi ngồi trong phòng vẽ vời ra những lý thuyết đường hướng nhưng khi vào thực tế thì trật lác. Đó là bị kịch.

Kinh về Tôn Giả Udayi

Đệ tử thời Phật có ít nhất 2 vị tên Udayi. 1 vị chuyên gây rối, phạm luật. 1 vị thứ 2 là Kaludayi là vị đệ nhất về khả năng dàn xếp cư sỹ. Nhiều Kinh chỉ gọi chung là Udayi. Trong chú giải mới nói rõ Kinh nào nói về vị Udayi nào. Nếu 0 là dễ lẫn lộn. Kinh này nói về vị Udayi gây ra phiền phức. Lần đó Ngài Anan thấy Ngài Udayi thuyết Pháp có đông người nghe. 1:11:15

[16/06/2023 - 07:06 - dieulienhoa67]

Vị Udayi này gây ra nhiều phiền phức cho tăng đoàn và thậm chí có khi còn coi thường ngài Sariputta, sẽ nói trong chương sau, chương 6 Pháp. Khi Ngài Anan thấy ngài Udayi thuyết Pháp xong, từ bên hội trường ngài sang phòng đức Phật thừa 1 cách chân thành hồn nhiên 0 có ý gì, rằng thầy Udayi đang thuyết pháp. Đức Thế Tôn xét thấy là nhân duyên để nói về 1 chuyện mà các Pháp Sư Giảng Sư đời sau phải lấy làm điều tâm niệm. Trí Đức Phật rất đặc biệt. Cũng là 1 chuyện mà có khi trong hoàn cảnh ngặt nghèo đó Ngài nói, có khi Ngài lại 0 nói. Vì Ngài xét nhiều mặt; đối tượng người nghe, kể nữa là có khi hôm đó 0 nói thì phải chờ rất lâu mới có dịp để nói hoặc 0 còn cơ hội để nói, mà điều đó rất cần thiết. Điều này thuộc về Phật Trí của vị Chánh Đẳng Giác. Trong Kinh nói như vậy. Đức Phật thấy rằng hôm đó là cơ hội rất tốt để nhắc nhở đến các thế hệ Giảng Sư, Pháp Sư đời sau. Ngài nói: này Anan, chuyện làm giảng sư thuyết Pháp cho người khác, 0 dễ như nhiều người nghĩ. Vị Pháp Sư Giảng Sư cần phải tâm niệm 5 điều :

1. Thuyết Pháp theo thứ lớp. 0 ngẫu hứng nhảy cóc 0 theo thứ tự.
2. Thuyết Pháp dựa trên căn bản giáo lý, 0 tùy hứng mà thuyết.
3. Thuyết Pháp với tâm từ mẫn. 1:14:36

[17/06/2023 - 09:26 - dieulienhoa67]

Là tâm bi, chứ 0 vì 1 lý do nào khác (tiếng Pali là ...).

2. Thuyết pháp dựa trên căn bản giáo lý, nhân quả. Vd hôm nay nói về 4 Niệm Xứ thì ý nghĩa từng Niệm Xứ là gì. Cách hành trì ra sao? Tại sao phải làm như vậy? Tu 4 Niệm Xứ, làm như vậy như vậy sẽ được/bị như vậy như vậy. Phải đối chiếu nguyên tắc nhân quả ở đây. Nhân quả ở đây 0 phải là nghiệp báo, mà là nếu ... thì ..., dựa vào nền tảng từ giáo lý. Những gì Đức Phật trình bày đều có nhân quả rất là chặt chẽ, chín chụ.

3. (dạ cho con nói cái này... Sư đọc tiếng Pali nhưng có lẽ cách phát âm 0 giống với các vị Phạm Thiên ạ... mà giống cách phát âm của dục giới, nghe nặng lắm ạ...)

Thuyết pháp với tâm từ. Những chúng sanh này đang bị khốn khổ, giam cầm trong phiền não cõi sinh tử. Mong sao với thời Pháp này sẽ giúp họ tháo gỡ những vấn đề phiền não, rối rắm tâm tư, được bao nhiêu hay bấy nhiêu.

4. Thuyết Pháp 0 vì mục đích vật chất, lợi lộc. Trong Chánh Tạng, Kinh Tăng Chi có 1 chỗ giải thích thế này: vị Giảng sư, Pháp sư (vị thuyết Pháp) chân chánh 0 bao giờ thuyết Pháp với tâm niệm rằng: ta sẽ nói cho họ vui thì họ sẽ làm cái gì đó cho ta vui.

XIN LƯU Ý: BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐÍNH – XIN TRÁNH IN ẢN PHỔ BIẾN

5. Thuyết Pháp 0 gây tổn thương cho ai. Có khi mình giảng giáo lý, nói lời từ bi nhưng trong tâm có ác ý muốn ám chỉ ngầm công kích, dè bida đánh phá 1 đối tượng nào đó. Như vậy 0 phải là tâm niệm cần có ở 1 vị Pháp Sư chân chính. Cái này rất quan trọng.

Vị Pháp Sư chân chính chỉ nhắm đến 2 điều: 1. nói sao cho đúng Pháp, lời Phật. 2. Nhắm đến lợi lạc của ng nghe. 0 nói vì tham, mong lợi lạc cá nhân, 0 nói vì sân, nói cho thỏa thù hận cá nhân, ghen tức, công kích, dè bida, đê hèn. Trong Đạo là vậy, ngoài đời cũng phải vậy. Nhà văn nhà báo cũng nên tránh dùng lời văn công kích ng khác; chỉ nên góp ý trong tinh thần hợp tác trao đổi.